

УДК 338.43:339.923

Ірназаров Д. Т., здобувач PhD,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ БІОЕКОНОМІКИ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ

Сучасний розвиток світової економіки супроводжується посиленням глобальних викликів, серед яких особливого значення набувають кліматичні зміни, енергетична нестабільність, цифрова трансформація та необхідність забезпечення сталого розвитку. У цих умовах біоекономіка розглядається Європейським Союзом як стратегічний напрям економічного розвитку, що поєднує інноваційні технології, ефективне використання біологічних ресурсів, екологізацію виробництва та формування циркулярних моделей господарювання. Біоекономіка орієнтована на досягнення кліматичної нейтральності, розвиток «зеленої» економіки та забезпечення ресурсної безпеки, що визначає її важливе місце у системі сучасної європейської економічної політики [1; 2; 3].

Європейські підходи до розвитку біоекономіки базуються на принципах European Green Deal, ESG-трансформації, циркулярної економіки, цифровізації та інноваційного розвитку. Основною метою цих підходів є забезпечення раціонального використання природних ресурсів, скорочення вуглецевих викидів, розвиток відновлюваної енергетики, стимулювання екологічно орієнтованого виробництва та формування стійких економічних систем. Важливу роль у реалізації зазначених стратегій відіграють цифрові технології, штучний інтелект, Big Data, smart-рішення та інноваційні екосистеми, які забезпечують підвищення ефективності виробничих процесів та оптимізацію управління ресурсами [3; 4; 5].

Для України імплементація європейських підходів до розвитку біоекономіки є важливою передумовою післявоєнного відновлення, модернізації економіки та інтеграції до європейського економічного простору. Україна володіє значним аграрним, природним та науково-технологічним потенціалом, що створює сприятливі умови для розвитку біоенергетики, органічного виробництва, біотехнологій, цифрового агросектору та екологічно орієнтованого підприємництва. Особливого значення набуває розвиток інноваційних кластерів, smart-агротехнологій, систем ресурсоефективного виробництва та цифрових

платформ управління [1-7].

Водночас ефективна імплементація європейських практик потребує комплексної трансформації інституційного середовища, гармонізації нормативно-правової бази із законодавством ЄС, розвитку системи «зеленого» фінансування та стимулювання інвестицій у сферу біоекономіки. Важливим завданням є також формування сучасної системи підготовки фахівців, орієнтованої на розвиток цифрових, екологічних, інноваційних та управлінських компетентностей відповідно до європейських стандартів [6; 7]. Європейські підходи до розвитку біоекономіки та можливості їх імплементації в Україні наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Європейські підходи до розвитку біоекономіки та можливості їх імплементації в Україні

Європейський підхід	Сутність	Імплементаційні можливості для України
Circular Economy	Повторне використання ресурсів та мінімізація відходів	Розвиток ресурсоефективного виробництва
Green Deal	Кліматична нейтральність та декарбонізація	Модернізація енергетичного та аграрного секторів
ESG-підходи	Екологічне, соціальне та корпоративне управління	Адаптація бізнесу до стандартів ЄС
Smart Bioeconomy	Використання AI, Big Data та smart-технологій	Цифровізація аграрного сектору та біовиробництва
Bioenergy Development	Використання біомаси та альтернативної енергетики	Підвищення енергетичної незалежності
Innovation Ecosystems	Розвиток кластерів та інноваційних платформ	Стимулювання стартапів і технологічних хабів

Джерело: систематизовано автором на основі [1-7].

Також, важливим напрямом розвитку біоекономіки є цифрова трансформація виробничих процесів та впровадження smart-технологій. Використання цифрових платформ, автоматизованих систем управління, інтернету речей та III-технологій забезпечує ефективніше використання ресурсів, оптимізацію виробництва та підвищення конкурентоспроможності підприємств. Крім того, цифровізація сприяє розвитку інноваційних бізнес-моделей, інтеграції до міжнародних ринків та формуванню сучасних біоекономічних екосистем. Важливе значення для розвитку біоекономіки має також формування системи «зеленого» фінансування та ESG-орієнтованого управління. Для України впровадження таких інструментів створює можливості для залучення міжнародних інвестицій, підвищення рівня екологічної безпеки та розвитку конкурентоспроможного «зеленого» бізнесу.

Таким чином, європейські підходи до розвитку біоекономіки формують

основу сучасної моделі сталого економічного розвитку, орієнтованої на інноваційність, цифровізацію та екологічну безпеку. Для України імплементація зазначених підходів відкриває значні можливості для післявоєнного відновлення, модернізації економіки, розвитку інноваційних екосистем та інтеграції до європейського економічного простору. Ефективність цього процесу залежить від рівня інституційної підтримки, розвитку людського капіталу, активізації інвестиційної діяльності та адаптації національної економічної політики до європейських стандартів сталого розвитку.

Література

1. Будякова, О. Ю. (2024). Безпека, екологічність, соціальна відповідальність концепції біоекономіки в Європейському полі цінностей та вимог. *Сучасні виклики для Європейського бізнесу: безпека, конкурентоспроможність, екологічність. Збірник тез Всеукраїнської інтернет-конференції*. м. Дніпро, 20 грудня 2024 року. Дніпро : ПДАБА, 2024. С. 120-126.
2. Будякова, О. Ю. (2025). Смарт міста в контексті зеленого та цифрового переходу. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*, 1(55), 643–660.
3. Будякова, О. Ю. (2025). Актуальність навичок з біоекономіки в контексті євроінтеграції. *АСТА NON VERBA: ціннісні орієнтири вищої освіти в контексті євроінтеграції : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Київ, 13-14 березня 2025 р. Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції, Київ. 2025. С. 26-31.
4. Вострякова, В. І. (2023). Біоекономіка як комплексна система забезпечення сталого розвитку країни. *Бізнес Інформ*, 1, 167–177.
5. Методи викладання сталої біоекономіки=Methods of teaching sustainable bioeconomy : навч. посіб. / П. В. Пузирьова. – Київ : КНУТД, 2026. – 108 с. (Видання з паралельним текстом). – Текст укр., англ. – ISBN 978-617-7763-66-5.
6. Пузирьова, П. В., & Ольшанська, О. В. (2025). Теоретико-методологічні засади трансформації бізнес-моделей в контексті сталого розвитку у сфері біоекономіки, урбанізації та цифровізації. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(7), 158-170.
7. Пузирьова, П. В. (2025). Методичні підходи до забезпечення сталого розвитку біоекономіки в умовах цифрової трансформації. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(8), 352-363.